

Valge Elevandi nõuandevihik nr 11

Kui sa oled masenduses, siis sa elad minevikus. Kui sa oled ärev, siis sa elad tulevikus. Kui sinus on rahu, siis sa elad käesolevas hetkes. /Laozi/

Täna tuleb juttu **AJAST**.

Üks samurai oli tuntud oma kärsitu ja äkilise meele poolest. Keegi zeni-õpetaja, kuulus kokakunsti meister, otsustas anda sõjardile õppetunni, enne kui see päris meeletuks läheb. Ta kutsus samurai lõunasöögile.

Kokkulepitud tunnil samurai saabus. Zeni-õpetaja palus tal end senikaua mõnusasti tunda, kuni ta söögivalmistamisega lõpule jõuab. Müüdis hulk aega. Samurai hakkas juba kannatust kaotama ja hüüdis: „Zeni-õpetaja, ega sa ei ole unustanud, et ma siin olen?“

Zeni-õpetaja tuli köögist ja vastas: „Ma vabandan, söögivalmistamine võtab kauem aega, kui ma lootsin.“ Ning läks kööki tagasi.

Kulus jälle hulk aega. Samurai istus ja läks iga hetkega aina näljasemaks. Lõpuks tegi ta jälle häält, kuid mitte enam nii kõvasti: „Zeni-õpetaja, kas ma tohiksin teada, millal lõunat pakutakse?“

Õpetaja tuli köögist ja ütles: „Vabandust, veel üks asi tuli vahele. Kuid nüüd ei lähe enam kaua.“ Ning pöördus tagasi kööki.

Jälle möödus hulk aega. Viimaks ei pannud samurai enam vastu. Ta tõusis püsti, meel mõru ja kõht näljast korisemas. Selsamal hetkel astus sisse Zeni-õpetaja, käes toidukandik. Esimene roog, mis ta pakkus, oli miso shiru (soja-oasupp).

Samurai sõi, supp maitses talle väga. „Oi, zen-õpetaja – see on parim miso shiru, mis ma eales maitsnud! Olete tõesti oma kuulsust väärt.“

„Mis te nüüd,“ vastas zeni-õpetaja tagasihoidlikult, „see on ju kõigest üks miso shiru.“

Samurai pani tühja kausi käest. „Tõepoolest vaimustav supp!“ kiitis ta. „Mis imelised võrtsid küll niisuguse maitse annavad?“

„Oh, pole siin mingit saladust.“ Vastas zeni-õpetaja.

„Ei-ei, ärge ajage tagasi! Supp on ikka eriliselt maitsev.“

„Olgu, üks saladus muidugi on ...“

„Ma teadsin seda!“ hüüdis samurai ja kummardus põnevusega ettepoole. „Siin peab mingi saladus olema! Rääkige, ma ei jõua ära oodata!“

Zeni-õpetaja vastas vaikselt: „Selle valmistamine nõudis AEGA.“

Allikas: Benjamin Hoff „Notsu ja Te“

Kultuuriantropoloog **Edvard T. Hall**, sioux-indiaanlaste sõber, kes oli saanud nii indiaanlaste kui valgete kasvatuse, jutustas: „Mida sa arvad inimestest, kellel puudub sõna „AEG“? Minu rahval ei ole selliseid sõnu nagu „hilinemine“ või „ootamine“. Nad ei tea, mida tähendab hilineda või mis on ootamine“.

Aja variatsioonid eri kultuurides ja eri olukordades on peaaegu lõputud. Kui aeg ongi mingil kujul olemas, siis ikkagi igaüks meist teeb sellest oma versiooni ja elab seetõttu **iseenda tehtud ajas**. Meie aja tajumise viis on oluline osa kogu meie reaalsustajust. Aja tunnetamine mõjutab seda, kuidas me oma plaane teeme, probleemidele reageerime ja takistusi ületame. Ajakasutus ei ole lihtsalt see, kuidas me aega kasutame, mida ja kuidas me ajast räägime või mõtleme, vaid see, mis meie elust saab ja mis meie elus toimub. Meie elu sõltub aja kasutusest kogu selle laias tähenduses.

- **MINEVIKUST** on kasulik noppida üles kogemused ja õppetunnid.
- **OLEVIK** sisaldab tegevust ja käesoleva hetke nautimist.
- **TULEVIK** kujuneb selgete plaanide ja tänase tegutsemise kaudu.

See, mida meie ei juhi, juhib meid.

Märka ja uuri:

- Kui sul on aega, siis mida sul on?
- Kui aeg venib või lendab, siis mis venib ja lendab? Kuhu ja kuidas lendab?
- Kui aeg jääb seisma, siis mis seiskub ja kus?
- Mis on aeg, kui seda võib säästa, kulutada, anda, saada, võita, kaotada, pillata, jälgida?
- Mis on aeg, kui see ei oota?
- Mis on aeg, kui ta on küps?
- Mis on aeg, kui asjad võtavad aega?

Meid ei peaks muretsema panema ajanappus, vaid see, et suuremat osa aega kaldutakse kasutama ebatõhusalt. Enda tagantkiirustamine või püüd olla tõhusam oma aja kasutamisel ei aita.

Ajas ei tuleks näha järgnevust, mis kulgeb vasakult paremale, nagu näha peaaegu kõigil graafilistel esitlustel, mille ärikultuur on meile peale surunud.

Aega on sobivam vaadelda sünkroniseeriva ja tsüklilise seadisena, nii nagu seda kavandasid kella leiutajad. Aeg tuleb üha uuesti ja uuesti, tuues kaasa võimalusi õppimiseks, mõne väärtusliku suhte süvenemiseks, parema toote valmistamiseks või parema tulemuse saavutamiseks ja elu väärtuse tõstmiseks. Me ei eksisteeri üksnes olevikus – meie algus on minevikus ja meis peitub aardena kõik see, mis seob meid minevikuga. Meie tulevik nagu minevikki peitub olevikus.

Milline on Sinu Eluraamat?

1. Kujuta ette, et sa kirjutad oma elu lugu. Mitu peatükki selles raamatus käesoleva ajani peaks olema? Kuidas sa neid peatükke pealkirjastaksid?
2. Annagi peatükkidele pealkiri ja kirjelda ühe fraasi või paari lühikese lausega, millest nad algavad. Millised tähtsad sündmused või otsused saavad peatükkides olulisteks?
3. Kirjuta ka see peatükk oma elust, mis puudutab praegust perioodi.
4. Nüüd mõtle veel kirjutamata peatükkidele. Planeeri need, anna neile pealkiri ja lühike kirjeldus.

*Vahel tuleb veidikeseks lihtsalt seisma jääda:
seisatada, mõeldes, mis on tormamise suund.
Seisatada, kuni tunned, nõnda ei saa jääda,
kõik siin pöörab valeks, tuleb leida muud.*

*Ja siis tuleb tasapisi uues suunas minna,
jätta meelde tormamise tulutus ja tusk.
Tuleb väga rahulikult tulevikku minna,
kaasa võtta selge lootus, armastus ja usk.*

Ave Alavainu

**Head aega soovides,
Sinu Valge Elevant**